

BİR İŞARETİN YETER

KILAVUZ
2

İşaret Dili Materyalinin Kaydedilmesi ve Görüntülenmesi

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Beceriler ve Araçlar

İşaret dili videolarını kaydetmek için,

- İşaret dili çevirisi yapacak
- Çeviriyi kaydedecek
- Video dosyasını düzenleyecek ve düzeltecek

insanlara, becerilere ve araçlara ihtiyacınız olacaktır

Beceriler ve genel gereksinimler

Ekip, aşağıdaki yetkinlikleri bir araya getiren kişilerden oluşmalıdır.

Anlatıcı

Anlatıcı, videodaki mesajın işaret dili ile iletilmesinden ve içeriğin anlaşılır bir şekilde sunulmasından sorumlu olacaktır. Bu ekip üyesi ayrıca materyalin doğrulanmasına ve dil düzeyinde uyarlanmasına da katkıda bulunmalıdır.

Anlatıcı aşağıdaki niteliklere sahip olmalıdır:

- Sağır veya işitme engelli olması (bu niteliği sayesinde, içeriğin yalnızca dilsel açıdan etkili bir şekilde iletilmesi değil aynı zamanda belli bir dünya görüşü ve davranışsal birikimle iletilmesi de temin edilecektir)
- Akıcı bir şekilde işaret dilinde metin üretebilir olması
- Söz konusu olan işaret dilinin ana iletişim dili olması
- Sağır topluluğu tarafından rol model olarak alınabilecek bir kişi olması
- İletişimde kullanılan ortak yazılı dile üst düzeyde hakimiyeti olması
- Dilbilim, dil öğretimi ve sözlü çevirmenlik gibi konularda eğitimi ve deneyimi olması
- Sağır topluluğu ile çalışma deneyimi olması

- Sağır kültürü ve Sağır topluluğı hakkında bilgi sahibi olması
- Sağır topluluğunun üyeleriyle düzenli olarak etkileşim içinde olması
- Yazılı materyalleri işaret diline veya işaret dilini yazılı dile çevirme becerisi ve deneyimine sahip olması
- Görsel-işitsel ürün üretimi, tasarımı ve düzenleme bilgisi olması
- Nihai ürünü kontrol etme, doğrulama ve takip etme becerileri olması

İşaret Dili Koçu ve Ekibi:

İşaret dili koçu: İşaret dili videolarının hazırlanması sırasında anlatıcıya yardımcı olan işaret dili koçu, aşağıdaki konularda yetkin olmalıdır:

- Yerel işaret dili
- İşaret dili çevirisi

İşaret dili ekibi: İşaret dili ekibi, anlatıcı tarafından yapılan kayıtları değerlendirir ve onaylar. Bu kişiler aşağıdaki niteliklere sahip olmalıdır:

- Sağır topluluğı temsilcisi olmalıdırlar.
- İşaret dili kullanımlarında rol model alınabilecek düzeyde yetkinlikleri olmalıdır.
- Videolardaki işaret dili kullanımını ve sunumunu kalite açısından değerlendirme ve onaylama becerisine ve yetkinliğine sahip olmalılar.

Teknik uzman: Teknik uzman, aşağıda sunulan önerileri dikkate almalı ve bunlardan en iyi şekilde yararlanabilmelidir.

Teknik öneriler

Kamera formatı

- Tercihen kamerayla çekimi yapacak kişi işaret dili bilmelidir.
- Üst düzeyde kullanılabilirliği, kalitesi ve baskısı nedeniyle bir dijital kamera kullanılmalıdır.
- Kamera, 60 dakikalık video kaydetmek için yeterli depolama kapasitesine sahip olmalıdır.
- Kamerayla yüksek çözünürlüklü film çekilebilmelidir. Kullanılacak kalitenin ayrıntılarının tam olarak ne olacağına prodüksiyon-sonrası süreçte karar verilebilir, ancak yayına hazırlama ve düzenleme için en yüksek kalitede film çekmek önemlidir.
- Kamerada, tercihen apertür ve yayın süresinin manuel olarak ayarlanabilmelidir.
- Kamera tercihen manuel odaklamaya da izin veren bir optik yakınlaştırma açısına sahip olmalıdır.
- Kamera tercihen beyazlık dengesinin otomatik veya manuel olarak ayarlanmasına izin vermelidir.

Anlatıcının Giyeceği Kıyafetler:

- Görme kaybı veya zorluğu olabilecek Sağır ve işitme engelli bireyler için, anlatıcının ten rengiyle zıtlık oluşturan giysiler giyilmesi önerilir: ya koyu renkler (örn. siyah, kahverengi, lacivert, koyu yeşil) ya da açık renkler (örn. kırık beyaz veya turuncu tonları). Ayırt edilmesi kolay renkler kullanılmalıdır.
- Genellikle, arka planın ve anlatıcının giysilerinin ten rengiyle kontrast oluşturan düz renkler olması uygun görülür. Bu şekilde elleri ve yüzleri daha kolay görülür.
- Çizgili veya desenli giysiler tercih edilmemelidir.
- Düşük V yaka veya yuvarlak yaka kıyafet tercih edilmemelidir.
- Zorunlu olmamakla birlikte bileklerde biten uzun kollu üstler tercih edilebilir.
- Saç şekli, takılar ve giysiler yüzü ve elleri kapatmamalıdır. (Bu hususta, kültürel hassasiyetler de dikkate alınmalıdır.)

Işıklandırma

- Anlatıcının net bir şekilde görülmesine yardımcı olmak için iyi bir aydınlatma sağlanması gerekir.
- Video çekerken, çekimde anlatıcıdan, ekipmandan ve benzerinden kaynaklanan gölgelerin olmamasına dikkat edilmelidir.
- Işık, ekran ve anlatıcı arasında kontrast oluşturmaya yetecek düzeyde olmalıdır.
- Doğal ışık önerilmektedir.
- Ortaya çıkabilecek gölgelere dikkat etmek çok önemlidir.
- Yapay ışık kullanırken iki yöntem vardır:
  - 'Üç nokta' aydınlatma: Bir ana ışık, anlatıcının yaklaşık 45 derece sağına veya soluna ve 45 derece aşağı doğru, yüzünün ve gövdesinin bulunduğu yeri gösterecek şekilde konumlandırılır. Ana ışığın arkasına ve karşısına, kameranın yüksekliğinde bir dolgu ışığı yerleştirilir ve anlatıcının biraz yukarısına, ekrana geri parlayan bir arka ışık yerleştirilir.
  - Düz aydınlatma: Tüm ortamı kaplayacak ve gölgeleri ortadan kaldıracak şekilde kameranın arkasına zıt yönlerde iki ışık konumlandırılır.

Stüdyo ve ekipman

- Film stüdyosu
- Kayıt stüdyosu
- 1 dijital profesyonel kamera
- 1 tripod
- 1 bilgisayar
- Yayına hazırlama yazılımı
- Video sıkıştırma yazılımı
- Ekran (yeşil veya mavi renk)
- Kamera, anlatıcı, reflektörler, ekran vb. arasındaki gerekli mesafeyi gösteren stüdyo krokisi.

Kayıt ve video çekimi

- Kamera göz hizasında olmalıdır. Anlatıcı, videoyu izleyen kişiye doğrudan hitap ediyor olmalıdır.
- İşaretler kamerada tamamıyla görünmelidir (yukarı, aşağı ve yanlara işaret eden anlatıcı görünür olmalıdır).
- İşaret alanının kapsanması gerekir- çoğu işaret dilinde bu alan anlatıcının belinin altından başının üstüne ve sağ ve sol tarafına en az bir dirsek genişliğine kadar görünmesini gerektirir.
- Kamera hareket ettirilmemelidir; aynı pozisyonda tutulmalıdır.
- Anlatıcının kullanabileceği alan belirlenmelidir.
- Kullanabilecek işaret alanı belirlenmelidir.
- Çekim kalitesini düşüreceği için, otomatik odaklamayı devre dışı bırakmak ve yüze manuel odaklamayı kullanmak gerekebilir. Ya manuel zoom kullanılmalı ya da kamera belirli bir mesafeye yerleştirilmelidir.
- Ekran, anlatıcı ve kamera arasında minimum boşluk 2 metreden az olmalıdır.
- Anlatıcı doğal olmalı ve asistana bakmamalı veya kameraya bakarak anlatımı bırakmamalıdır.
- Anlatıcının materyali eksiksiz bir şekilde bilmesi ve yazılı kaynakta iletilene sadık kalarak bütünlüğünü koruması gerekir.
- Çeviri ekibi, kelimesi kelimesine çeviriye değil, kavram düzeyinde doğru bir işaret dili çevirisine odaklanmalıdır.
- Düzeltmeyi kolaylaştırmak ve doğallığı korumak için kaydın küçük bölümler halinde alınması tercih edilir.

Ek görevler

- Stüdyo temiz ve müsait olmalıdır.
- Çekim sırasında kamera önceden şarj edilmiş durumda olmalıdır veya prize takılı durumda kalmalıdır.
- Işıkların çalışır durumda olması önemlidir ve gerekli kablolar ayarlanmış olmalıdır.
- Teknik koordinatörün, anlatıcının, destek ekibin ve kameramanın aynı anda stüdyoda olması önemlidir.
- Ekipmanı hazırlamak için çekim başlamadan bir saat önce stüdyoda bulunması gerekir.
- Gerçek çekime başlamadan önce kısa test görüntüleri çekilmelidir.

Prodüksiyon sonrası süreç:

- Anlatıcının ekranda net görülmesi gerekir. İzleyicilerin, anlatıcının tüm hareketlerini ve yüz ifadelerini net bir şekilde görebilmesi gerekir.
- İşaret dili videosunun/videolarının tespit edilmesinin ve kullanılmasının kolaylaştırılması önemlidir. (bkz: web sitesi ve telefon uygulamasının erişilebilir tasarımı için kılavuz)